

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keverberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 januari 1881

Mag de patiënt „eigen wegen” zoeken?

IN EEN AANTAL nieuwsbladen vonden wij een artikel „Bestaat er zoiets als paranormale geneeskunst”, geschreven door dr. J. Holthausen en in sommige gevallen gesierd met het portret van prof. Tenhaeff, de lezers van het Maandblad tegen de Kwakzalverij wel bekend.

Wij hebben het artikel van dr. Holthausen, dat o.a. verscheen in de Delftse Courant en in Arkelstein (Gorcum) in ons oktobernummer even geciteerd waarbij wij ons kantten tegen de uitlating van de heer Holthausen als zouden sommige huisartsen er blij mee zijn van lastige patiënten verlost te zijn. Namelijk patiënten, die hun heil gaan zoeken bij de magnetiseurs. Dr. Holthausen had hier in het bijzonder patiënten met psycho-somatische aandoeningen op het oog (maag- en darmklachten, reuma en astma, neurosen en huidaandoeningen). „Bij deze groep patiënten boeken de magnetiseurs nog wel eens resultaten”, beweert de schrijver. „Maar”, vervolgt hij, „deze resultaten bewijzen veel minder dan men soms suggereert. Voor de hier bedoelde patiënten kan het al een therapie zijn wanneer een ander hen geduldig aanhoort; wanneer zij begrip ontmoeten voor hun klachten. Een goede buurman, die tot een dergelijke belangstelling bereid is kan bij wijze van spreken op die manier ook een genezende invloed uitoefenen”, aldus de schrijver van het bedoelde artikel.

Dr. HOLTHAUSEN HEEFT ook bedenkingen tegen z.g. controlevoorschriften van de Nederlandse Werkgroep van Praktiserende Genezers. Wij herinneren er aan, dat onze voorzitter in zijn hoofdartikel in het septembernummer getiteld „Slechts halve bezinning” ook nog eens de staf heeft gebroken over de merkwaaardige wijze van het invullen van vragenlijsten enz. De heer Holthausen zegt er dit over:

LEDENVERGADERING TE UTRECHT

te houden op

zaterdag 26 november 1966 te 14.— uur

IN HOTEL NOORD BRABANT, VREEBURG (Utrecht).

AGENDA :

1. Opening door de voorzitter.
2. Notulen van de ledenvergadering van 30 april 1966.
3. Ingekomen stukken en mededelingen.
4. Vaststelling begroting voor 1967.
5. Benoeming leden kascommissie.
Door het bestuur worden hiervoor voorgedragen de heren: dr. J. Birza te Amsterdam, mr. G. C. M. van Nijnatten te Voorburg en J. Th. Balk te Amsterdam.
6. Benoeming 3 bestuursleden in verband met het periodiek aftreden van de heren mr. J. D. van den Berg en M. Paulissen en het vervullen van een nog bestaande vacature. Door het bestuur wordt voorgesteld de heren mr. J. D. van den Berg en M. Paulissen te herkiezen en in de bestaande vacature te benoemen de heer J. W. Gosker, te Arnhem.
7. Bespreking hechtere fundering van de Vereniging onder meer door een systematische ledenwerf-actie.
8. Bespreking vernieuwing uitgave Maandblad.
9. Bespreking herziening contributie.
10. Rondvraag.
11. Sluiting.

„Men gaat af op de enquêteformulieren, die door de patiënt zelf worden ingevuld. De maatstaf is het subjectief oordeel van de patiënt, niet het objectieve oordeel van de arts. Wie kan deze manier van een goede wetenschappelijke controle gewagen? Dit klemte te meer als men in aan-

merking neemt waaruit het patiëntenmateriaal van de paranormale genezer bestaat. Meestal zijn het mensen die bij een medische behandeling geen baat vonden en die in hoge mate vatbaar zijn voor suggestie”.

VERVOLG OP BLZ. 3

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoedigen is KWAKZALVERIJ

Acteerkunst, sluwe mensenkennis, welbespraaktheid

IEDERE TWEEDE MAANDAG van de maand komt in december de helderziende-psychometrist-magnetiseur A. Spreen uit Den Haag een séance geven. Dat gebeurt al twintig jaar lang. De toegangsprijs bedraagt twee gulden. Het kaartje geeft recht op een consult per voorwerp, een voorwerp dat de heer Spreen gebruikt om de geest van de eigenaar te doorgronden.

VERMAKELIJKHEIDSBELASTING BEHOEFT DE heer Spreen niet te betalen. Ten onrechte vindt een verslaggever van de Deventer Post, die onlangs een séance bijwoonde in hotel De Wereld. Zijn optreden moest zeker aan vermakelijkheidsbelasting zijn gebonden, omdat het naar onze mening een mengsel is van acteerkunst, sluwe mensenkennis, welbespraaktheid en gevoel voor effecten. Zegt de heer Spreen: Voor veel mensen is het gewoon een avondje uit. Je kunt niet altijd in een sleur leven.

DE VERSLAGGEVER VERTELT van de séance o.a. het volgende: Tegen kwart over achten was de bovenzaal (voor) van hotel De Wereld reeds voor driekwart gevuld. Het publiek bestaat grotendeels uit dames, in totaal zijn er slechts drie heer (de assistent van de heer Spreen meegerekend). De tafel voor ons is reeds rijkelijk gevuld met zo'n 30 voorwerpen. Later komen er zo'n twintig andere nog bij te liggen. De avond duurt, zo constateren wij na afloop ongeveer twee uur. Met een pauze van ongeveer een kwartier betekent dat iets meer dan drie minuten per voorwerp.

De voorraad voor ons bestaat grotendeels uit foto's, armbanden, ringen, (de laatste „stralen" echter zeer slecht uit omdat ze veel met water in contact komen en water en glas maken het werken voor een herderziende bijna onmogelijk; zegt de heer Spreen: „Een helderziende die in een glazen kooi zou moeten werken kan geen contact krijgen met zijn publiek. Een stropdas, een paar horloges en zelfs een document completeren het geheel.

DE HEER SPREEN pakt voorwerp nummer één en begint te spreken, eerst nog wat aarzelend, maar weldra is hij helemaal op gang.

Voorzichtig betast hij het eerste voorwerp, sluit diverse malen zijn ogen om vervolgens te vragen van wie het kralensnoer in kwestie is. Het blijkt een dame te zijn, die vlak bij ons in de buurt zit.

Spreen vraagt of ze nerveus leeft, beantwoordt ze zacht en bevestigend. Het medium deelt haar vervolgens mee dat ieder mens nerveus is en ze het haarzelf onnodig moeilijk maakt. De vrouw in kwestie, die reeds eerder was geweest (de heer Spreen zegt later: „ik vergeet nooit iets") blijkt en dat zegt de heer Spreen na veel vijven en zessen, moeilijkheden te hebben met haar huis. Spreens advies: Maak u geen zorgen, let op uw gezondheid, alles zal in orde komen.

EEN DAME DIE een sjaaltje heeft ingeleverd krijgt het advies om zich

maar vast op het ergste voor te bereiden. Spreen ziet namelijk een rouwkleed, moeilijk eten en veel bloed. Ondertussen komt hij nog tot de ontdekking dat de dame met praten de kost moet verdienen. Zij krijgt het advies zich door de omstandigheden niet mee te laten slepen.

Het ene voorwerp volgt op het andere: een dame die de vraag stelt verkopen of niet verkopen krijgt het advies niet te verkopen. Een ander het advies om haar man te waarschuwen voor te hard rijden, want de heer Spreen bemerkt dat er soms een raar geluid in de motor zit.

Enkele uitspraken van de heer Spreen:

„Het getal negen intrigeert mij, u krijgt binnen 9 maanden, weken, of dagen een belangrijke gebeurtenis".

„Dat moet u zelfs verwerken".

„Pas op uw hoofd".

„Zeg de naam Jan Willem u iets" (Nee).

Tja...

IN ZIJN BOEK „Doden spreken niet", waarin de politieverslaggever van De Volkskrant, Bram Brakel verschillende onopgeloste moordzaken beschrijft, wordt de paragnost Gerard Croiset gecritiseerd. In de zaak van Sientje Kodde („de dartelee Zeeuwse weduwe", die in 1957 werd vermoord) kwam Gerard Croiset onder controle van prof. dr. W. H. C. Tenhaeff, aldus Bram Brakel, „tot de stellige uitspraak dat de chauffeur de dader niet was, neen, hij had het niet gedaan, maar een man van middelbare leeftijd. Zo... hokus pokus, daar had je hem dan... de echte dader. Wie was dan wel die man van middelbare leeftijd? Tja... dat had men niet zo helder kunnen zien."

„Twijfel je wel eens? Ze moeten met de zweep achter je aan zitten".

„Hou je van muziek, zoveel te harder zoveel te mooier hé".

„Uw geld krijgt u niet meer terug".

In die drie minuten beslist de heer Spreen over kwesties met een autoriteit waarvan we verbaasd staan. Hij wordt geloofd, dat bewijst een gesprek dat in de pauze door enkele dames achter ons gevoerd wordt. In Amsterdam zit, vertellen ze, een dame die ook de gaven heeft. Geld wil ze niet accepteren, want ze hoeft er niet van te leven. Ze is zelfs in staat namen te noemen, wat Spreen niet kan. Die geeft alleen maar aanwijzingen.

NA AFLOOP VERTELT de heer Spreen aan de verslaggever van de Deventer Post dat hij door het gehele land gewerkt heeft. Nu nog maar alleen in Deventer, Gouda, Leiden en Den Haag — hij wordt een dagje ouder.

Spreen heeft drie controles die hij raadpleegt tijdens de séances, zijn moeder, een Brits-Indische en een non. Zo krijgt hij contact met de levenden via de doden. Dat alles speelt zich af in drie minuten en enkele seconden. Vermoed is de heer Spreen na afloop niet. „Ik zou zo weer kunnen beginnen". Op de vraag of hij van die twee gulden nog vermakelijkheidsbelasting moet betalen, antwoordt hij ontkennend. „Aanvankelijk wel, maar toen kreeg ik eens iemand van het gemeentehuis hier, die zei dat het niet hoefde. Maar dat verschilt van gemeente tot gemeente."

Tot slot deze opmerking, die de heer Spreen tijdens de séances maakte (taalfouten Spreen aldus de verslaggever): „Zo te meer de zon schijnt, zo te meer zien ik hem, zo te meer is hij gauw dichterbij".

Pro Juventutekalender

VOOR DE 20STE maal kwam de Oranjekalender van Pro Juventute uit. Met op elk maandblad een afbeelding in kleuren van leden van het Koninklijk Huis; op het decemberblad is een foto van het Paleis op de Dam met de kerstboom er voor. Met het kopen van deze kalender steunt men het werk van Pro Juventute, dat de kinderen die extra zorg hard nodig hebben poogt te helpen, in samenwerking met de ouders en met eerbiediging van hun levensovertuiging. De kalender is te krijgen bij alle Verenigingen Pro Juventute. Landelijk besteladres: kalenderactie Pro Juventute, postbus 7101 te Amsterdam; tel. (020-79.09.49) Prijs f 3.50 (verzendkosten f 0.40 extra).

DE VETSMELTERS

DE „ONWAARACHTIGE ADVERTENTIE" van het „wegslapen van uw lichaamsgewicht" kwam ter sprake op de ledenvergadering van 30 april j.l. (zie het meinumner van het maandblad). In het gratis verspreide blad „Family" van oktober troffen wij weer zulk een advertentie aan. „Family" is een uitgave van Familiepers N.V., te Leiden en bevat advertenties van min of meer „huishoudelijke aard". En daarin dan ook, vol snorkende, opgewonden volzinnen een advertentie „14 dagen Slumberslim".

„Een Amerikaans deskundige ontdekt de Wetenschappelijke Gewichtscontrole" heet het. En in een apart hokje is een gebouw met een plat dak afgebeeld. Let eens op wat de adverteerder, die een adres in Breda opgeeft, daarvan heeft te zeggen:

„In dit ultra-modern gebouw van New-Jersey in de U.S.A. werd de Slumberslim „Slaap uw vet weg"-methode ontdekt. Van daar uit vertrok deze methode die een werkelijke gewichtsvermindering door vetwegsmelting verzekert. Zij heeft duizenden mannen en vrouwen geholpen die alle hoop op vermagering hadden opgegeven."

Nu is New Jersey, gelijk bekend, een van de 50 Amerikaanse staten. Men illustreert de onzin wel duidelijk wanneer men zou schrijven: „In dit ultra-modern gebouw van Noord-Holland..."

Het is natuurlijk een zeer kwalijke zaak om een drastische vermageringskuur te beginnen zonder medisch advies. Maar daar bekommeren deze lieden zich niet om. Er is een bon in de advertentie, waarin men vakjes heeft om een kruisje te zetten bij het aantal kilogrammen dat de inzender wil verliezen: 3, 5, 8, 10, 12, 15 of meer kg. Tot 18 kg als we de tekst goed begrijpen.

OM EEN IDEE te geven van de wijze waarop „de vijftien fabelachtige dagen" in deze advertentie den volke worden kond gedaan nog het volgende citaat:

„NU KUNT U DEZE ZELFDE BEPROEFDE, GEROEMDE, COMPLETE SLUMBERSLIM-METHODE BIJ U THUIS PROBEREN. Er valt volstrekt NIETS anders te kopen. En denk erom: U beproeft deze wondere Slumberslim-methode HELEMAAL OP ONS RISICO. U moet uw vet ZIEN wegsmelten. U moet uw overtollige kilo's en centimeters letterlijk ZIEN verdwijnen, in 14 dagen tijd, zoniet SCHEUR ALLES STUK, GOOI HET WEG EN U KRIJGT ONMIDDELIJK UW GELD TE-

RUG. Geen veronderstellingen, noch overdrijving met Slumberslim. Het berust alles op vaststaande feiten.

De verbazende Slumberslim-methode is AL wat U nodig hebt om uw overtollig vet te zien wegsmelten. Er is volstrekt niets anders te kopen.

U MOET de slanke lijn krijgen waarvan U altijd gedroomd hebt. SCHEUR ANDERS GERUST DE METHODE STUK EN GOOI ZE WEG. Het kost U niets. Stuur eenvoudig het kaft van het boek terug en U krijgt DADELIJK uw geld terug."

Wat de heren niet vergeten bij hun z.g. proefbon te vermelden: „Voeg in elk geval uw betaling bij deze proefbon, teneinde de levering te bespoedigen en de verzendingskosten te besparen." De prijs blijkt f 19,50 te bedragen...

EIGEN WEGEN?

VERVOLG VAN BLZ. 1

De heer Holthausen citeert verder nog prof. Drogendijk, dat grasduinen op het gebied van de diagnose niet ridicuul is maar uit den boze. „En dit klemmt in het bijzonder in de acute gevallen, waar snel en grondig medisch onderzoek op zijn plaats is". Dit standpunt onderschrijft dr. Holthausen met recht.

MAAR WIJ MOETEN beslist verzet aantekenen tegen het lankmoedige slot van het artikel van dr. Holthausen, dat, wanneer er geen sprake is van een gevaarlijke ziekte „de patiënt moeilijk kan worden verhinderd zijn eigen wegen te zoeken, al zouden dat dan paranormale zijn".

In de eerste plaats: wie zal bepalen of de ziekte gevaarlijk is of niet? Wie kan er garant voor zijn, dat zich geen gevaarlijke ziekte ontwikkelt, terwijl de patiënt zijn heil toevertrouwt aan de „striker"? Wie kan er zeker van zijn, dat de suggestieve kracht van de „genezerik" niet van gevaarlijke invloed is op de mentale gezondheid van de meestal suggestibele patiënt? En naast al deze vragen: is er nog niet altijd een wetsartikel dat de onbevoegde uitoefening van de geneeskunst verbiedt?

Het is merkwaardig en eigenlijk wel een beetje triest dat men in dit overigens goed-gedocumenteerde atikel van dr. Holthausen, dat begint met Goethe's woord „Der Aberglaube gehört zum Wesen der Menschen", het aspect van het onbevoegde uitoefenen van de geneeskunst niet eens wordt vermeld.

Volksgezondheids-

nota: 't ging

vreemd

MET DE BEHANDELING van de nota inzake de volksgezondheid is het in de Tweede Kamer wat vreemd gegaan. Over het kwaad van de kwakzalverij, waarover in de 344 bladzijden grote nota met geen woord wordt gerept is, jammer genoeg, ook in het debat in de Kamer niets gezegd. Men zal zich herinneren (zie het augustusnummer van ons Maandblad) dat de Vereniging tegen de Kwakzalverij zich tot de voorzitter van de Tweede Kamer heeft gericht met een schrijven om de aandacht te vestigen op de lacune in de nota.

In de Tweede Kamer ging nu de discussie vooral over de verhouding tussen particuliere organisaties werkzaam op het gebied van de volksgezondheid en de overheid. Bepaald geen nieuwe klanken in onze parlementaire geschiedenis. De gehele wording van onze sociale wetgeving is beheerst door de strijd tussen het particulier initiatief en de overheid. Het was al in de dagen van minister Talma zo, het is thans nu minister Veldkamp een groot programma van wetgevende arbeid wil bewerkstelligen, niet anders. Om terug te keren tot de behandeling van de nota inzake de volksgezondheid: het debat werd beheerst door de wens van de minister om te komen tot een „Centrale Raad voor de Volksgezondheid" waaraan beleidstaken moeten worden gedelegeerd. Zover is het echter nog niet.

TWEE DAGEN HEEFT de Tweede Kamer over de nota inzake de volksgezondheid gesproken. Maar de behandeling, die onmiddellijk na de derde dinsdag in september volgde, is nog niet ten einde. De nota is ook niet voor kennisgeving aangenomen. Vandaar dat het, naar ons oordeel, wat vreemd is gegaan. Men wil nog over een aantal punten in commissievergadering spreken. Anders gezegd: de voorbereiding is onvoldoende geweest!

Een merkwaardige verschrijving laten wij in het verslag van de parlementaire redacteur van De Tijd. Daarin werd gesproken over „Dokter" Bartels. Maar de staatssecretaris is geen medicus: hij is een gepromoveerde econoom. Een en ander doet natuurlijk niets af aan de onmiskenbare kwaliteiten van de bewindsman. Wij hebben er al eens eerder op gewezen, hoe verwarrend de titel „dr." soms kan werken; prof. dr. Tenhaeff, de parapsycholoog, is geen gepromoveerde medicus. Hij is gepromoveerd tot doctor in de letteren en wijsbegeerte op een proefschrift met een psychologisch onderwerp.

„Ik vergiste mij” erkent astroloog Gezondheidszorg en -bescherming

SOMBERE VOORSPELLINGEN
DEED in maart 1965 een zekere heer M. den Outer te Ermelo, die zich den volke voorstelde als „wereld-astroloog”. Behalve in kranten kreeg de heer Den Outer ook de gelegenheid om voor radio en televisie zijn voorspellingen te doen. Wat is er nu van die voorspellingen, dat in de zomer 1966 het vasteland van Europa en in het bijzonder Nederland door een catastrofale ramp zouden worden getroffen, terecht gekomen?

Aan het einde van de zomer van 1966 heeft een verslaggever van het Algemeen Handelsblad de heer Den Outer eens gevraagd wat hij nu wel dacht van zijn voorspellingen. Aan het resultaat van dit gesprek ontleen wij het volgende:

„Ik heb me vergist”, erkent de „wereldastroloog” M. den Outer, die in maart 1965 voorspelde dat het vasteland van Europa en in het bijzonder Nederland in de zomer van 1966 overvallen zou worden door een ramp van catastrofale omvang. „Ik kan dwaalen”, erkende hij verder naar aanleiding van zijn destijds geopperd plan om in Portugal aan boord te gaan een groot tankschip om het gevaarlijke Europa te ontvluchten.

Maar voegt hij er aan toe, er is wel een ramp over Europa gekomen, een economische ramp en die zal heel wat erger zijn, dan de mensen wel denken. Al geeft hij toe: „Ik weet de toekomst niet precies”.

De heer Den Outer meent dat radio en televisie destijds zijn uitlatingen wel goed hebben weergegeven. Maar de kranten hebben zich onder valse voorwendsels bij hem ingedrongen en hebben de zaak erg overdreven — uit sensatielust, aldus nog altijd de heer Den Outer, van wie echter ook het Algemeen Handelsblad niet, nadat zijn voorspellingen waren gepubliceerd, een tegenspraak heeft ontvangen.

In elk geval was de heer Den Outer toentertijd wel overtuigd, dat een oorlog Europa bedreigde. Zijn Centraal Instituut voor nieuwe Astrologie, afgekort CINA, had vlucht en ontsnapingsroute reeds vastgesteld. Hij ont-

kent ook niet, dat hij per advertentie contact heeft gezocht met anderen, die in 1966 met vakantie wilden gaan naar Portugal met de mogelijkheid om uit te wijken om de komende verschrikkingen te ontgaan. De gemeenschappelijke vakantie is doorgegaan en de heer Den Outer heeft er hele goede kennissen van overgehouden.

Zijn voorspelling moge dan voorbarig zijn geweest („Ik heb me vergist in de hooggroothed van de ramp”) — dit weerhoudt de Ermelose astroloog niet om te voorspellen, dat de komende novembermaand zeer critiek wordt. „Na november zal men anders over mijn voorspellingen denken”. China staat er horoscopisch „ontzettend slecht” voor.

De chronisch-zieke huisvrouw

VEEL HUISVROUWEN DIE meer of minder invalide zijn als gevolg van chronische ziekten, hebben geen contact met hun huisarts, maar wenden zich vermoedelijk wel tot niet-bevoegde genezers.

Aldus een geschrift dat de Ned. Ver. tot rheumabestrijding uitgaf bij haar veertigjarig bestaan. Onderwerp van deze jubileumstudie, verricht door het Instituut voor Sociale Geneeskunde van de Leidse universiteit, is de mate van validiteit van huisvrouwen die aan reumatische gewrichtsontstekingen lijden, om zo een inzicht te krijgen in de invloed die chronische ziekten hebben in het beroep van huisvrouw.

Het is de eerste maal dat wetenschappelijke aandacht wordt geschonken aan de gezinsproblematiek in huishoudens met een chronisch zieke huisvrouw.

In het onderzoek werden 185 vrouwen tussen '56 en '58 behandeld in Leiden en in de buurt daarvan woonachtig, betrokken. Vooral onder de geheel en gedeeltelijk invaliden bevonden zich de meeste huisvrouwen die zich niet of slecht aan de voorschriften van de behandelende artsen hielden, met name in gezinnen met kinderen.

BIJ BESCHIKKING VAN de minister van sociale zaken en volksgezondheid, dr. G. M. J. Veldkamp, is met ingang van 1 november 1966 het directoraat-generaal van de volksgezondheid gesplitst in twee directoraten-generaal. Namelijk de tegenwoordige directeur-generaal van de Volksgezondheid, dr. R. J. H. Kruisinga, wordt belast met de leiding van het directoraat-generaal voor de gezondheidszorg. Dr. J. Spaander, algemeen directeur van het Rijksinstituut voor de Volksgezondheid te Bilthoven, wordt tevens belast met de leiding van het directoraat-generaal voor de gezondheidsbescherming.

In de Memorie van Toelichting op de begroting van het ministerie van sociale zaken en volksgezondheid voor het dienstjaar 1967 werd reeds medegedeeld, dat de minister van sociale zaken en volksgezondheid en de staatssecretaris, dr. A. J. H. Bartels, hadden besloten, de reeds bestaande splitsing binnen het directoraat-generaal van het volksgezondheid in gezondheidszorg en gezondheidsbescherming verder door te trekken door een splitsing van het directoraat-generaal in twee directoraten-generaal.

Wij herinneren hierbij aan het pleidooi van onze voorzitter, dokter A. P. N. de Groot, gedaan in het laatste deel van zijn artikel „Beleidsaspecten” (gepubliceerd in het maantnummer). Daarin betoogde hij dat een apart ministerie voor volksgezondheid diende te worden gecreëerd met een aparte diensttak ter bestrijding van de kwakzalverij. Erkend dient te worden dat met de schepping van twee directoraten-generaal, zoals in het hierboven gepubliceerde bericht is uiteengezet, de volksgezondheid in het geheel van het ministerie van sociale zaken en volksgezondheid aanmerkelijk „zwaarder” wordt (red. Maandblad tegen de Kwakzalverij).

Bestuur van de Vereniging tegen Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; E. Mijnaerends, Tandarts te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; J. J. Aukema, Dierenarts te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, Rechter te Arnhem; J. E. Buijter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te 's-Gravenhage; J. van Baak, Dermatoloog te Utrecht; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; mej. drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam en M. Paulissen te Voorburg.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonnees: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgelo van de Ver. 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbetaling f 7,50 voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekers-assistenten en kraamverzorgsters f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.